

מבחן זני מילון טיפוס אננס, אבני איתן 2004

ש. גרף-שה"מ, מ. לוי, מ. כצנלסון-אבני איתן מו"פ צפון

תקציר – משנים עשר הזנים שנבדקו בניסוי זה קשה להמליץ על זן שהניב יכול איכותי עם חיי מדף. חייבים לעשות מאמץ למציאת זן שיחליף את הזן "אופיר" עם בעיות החוסר עמידות למחלות קרקע והרגישות הרבה לקימחון.

מבוא – ברמת הגולן מגדלים כ- 1000 דונם מילון בעיקר הזן "אופיר" לשיווק בחודשים יולי אוגוסט, הזן "אופיר" מתאפיין במילון איכותי בדרך כלל עם גודל סביר של כ- 2 ק"ג למילון, אולם רגישותו הרבה למחלות קרקע למיניהן ולמחלות עלווה- קמחון וכשותית מחייב למציאת זן חליפי עם עמידות למחלות ועם איכות שיווקית וחיי מדף.

פרטים אגרוטכניים: מבחן הזנים נזרע ידנית בקרקע ללא חיפוי ב- 7/6, בעומד של שלושה צמחים למטר ערוגה. (כ- 2 צמחים למ"ר) הניסוי תוכנן באקראיות גמורה ב- 4 חזרות, כל חזרה בשטח של 16 מ"ר.

לאחר השקיות הנבטה ודילול הושקה השטח משלב פרי בגודל תמר ועד שלב הרישות, סה"כ כ- 150 קוד לדונם השקייה.

במהלך הגידול טופל השטח כמקובל במקשאות המילונים בגולן. קטיפ המילונים לפי חלקות בוצע ב- 17/8, 22/8 ו- 30/8. נקטפו מילונים צהובים הראויים לשיווק בשוק המקומי כל מילון נשקל בנפרד. בקטיפ 22/8 נשלחו 4 מילונים מכל חזרה, סה"כ 16 מילונים מכל זן למעבדה של ד"ר אלי פאליק במכון וולקני לבדיקות איכות וחיי מדף (דו"ח נפרד מצורף בזה).

הזנים שנבדקו היו:

א.	אופיר -	המשווק על ידי "זרעים"גדרה"
ב.	350 -	"
ג.	353 -	"
ד.	6402 -	המשווק על - ידי "הזרע"
ה.	6403 -	"
ו.	6405 -	"
ז.	6407 -	"
ח.	6408 -	"
ט.	6409 -	"
י.	6410 -	"
יא.	5510 -	המשווק על ידי זרעי ים תיכון
יב.	6530 -	"

בצמוד לניסוי נערכה תצפית עם מספר זנים.

תוצאות

הצימוח הוגטטיבי של צמחי כל הזנים היה ללא בעיות, אולם למרות הריסוסים האינטנסיביים להדברת מחלת הקמחון נרשמו מס זנים שנתקפו במחלה יותר מהאחרים.

ב – 11/8 נערכה תצפית על האילוח בקמחון והתוצאות הן כדלקמן: (0 = ללא קמחון ועד 5.0 = קמחון רב)

א.	אופיר	4.2
ב.	350	0.2
ג.	353	2.1
ד.	6402	0.9
ה.	6403	2.8
ו.	6405	0.
ז.	6407	0.4
ח.	6408	0.6
ט.	6409	0.2
י.	6410	0.2
יא.	5500	0.7
יב.	6530	1.2

צמחי הזן אופיר מראים רגישות רבה למחלת הקמחון. רגישות בינונית קיימת בניסוי זה לצמחי הזנים 6403 ו 353.

שאר הזנים הראו סבילות סבירה לקמחון, עיקר יבול המילונים נקטף ב – 17/8 ו ב – 22/8.

נתוני סה"כ היבול לפי מיון לגדלים הוא כדלקמן: (ק"ג/מ"ר)

שם הזן (1)	קטן מ 1.5 ק"ג		1.5 ק"ג – 2 ק"ג		2 ק"ג – 2.5 ק"ג		גדולים מ 2.5 ק"ג	
	מספר	משקל	מספר	משקל	מספר	משקל	מספר	משקל
אופיר	0.4 אב	0.5 אב	0.6 א	1.1 א	0.5 א	1.0 א	0.7 אב	2.1 בג
350	0.3 אב	0.4 אב	0.5 א	1.0 א	0.3 א	0.6 א	0.3 ב	0.9 ג
353	0.1 אב	0.2 אב	0.2 א	0.4 א	0.4 א	0.8 א	0.4 ב	1.3 בג
6402	0.0 ב	0.0 ב	0.1 א	0.3 א	0.2 א	0.5 א	1.2 א	4.4 א
6403	0.1 אב	0.1 אב	0.3 א	0.6 א	0.4 א	0.9 א	0.8 אב	2.8 ב
6405	0.1 אב	0.1 אב	0.2 א	0.3 א	0.5 א	1.0 א	0.85 אב	2.5 בג
6407	0.0 ב	0.0 ב	0.2 א	0.3 א	0.3 א	0.6 א	0.7 אב	2.1 בג
6408	0.3 אב	0.3 אב	0.4 א	0.7 א	0.5 א	1.1 א	0.6 ב	1.9 בג
6409	0.3 אב	0.4 אב	0.6 א	1.1 א	0.6 א	1.3 א	0.3 ב	1.0 ג
6410	0.0 ב	0.0 ב	0.2 א	0.6 א	0.45 א	1.0 א	0.6 ב	1.9 בג
5500	0.2 אב	0.3 אב	0.5 א	1.0 א	0.5 א	1.2 א	0.7 אב	2.0 בג
6530	0.8 א	1.0 א	0.6 א	1.1 א	0.3 א	0.7 א	0.3 ב	0.8 ג

(1) מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלם מבחינה סטטיסטית במובהקות 0.05.

(2) חלקות הזן 6530 הניבו יבול גבוה יחסית של מילונים הקטנים מ 1.5 ק"ג בהשוואה לחלקות הזנים 6402 , 6407 ו - 6410 שלא הניבו מילונים במשקל הזה.

(3) במילונים השוקלים 2.5 – 1.5 ק"ג לא היה הבדל בין הזנים השונים ואילו במילונים הגדולים מ – 2.5 ק"ג הניבו חלקות הזן 6402 מספר ומשקל של מילונים הגבוה במובהק משאר הזנים. מחלקות הזנים 350 , 6409 ו 6530 נקטפו מעט מילונים במשקל זה.

סה"כ היבול שנקטף מחלקות הזנים (ק"ג/מ"ר)

משקל	מספר	שם הזן (1)
4.8 אב	2.3 א	אופיר
3.1 בג	1.5 א	350
2.9 בג	1.2 א	353
5.2 א	1.65 א	6402
4.4 אבג	1.65 א	6403
4.0 אבג	1.6 א	6405
3.5 אבג	1.2 א	6407
4.0 אבג	1.8 א	6408
3.8 אבג	1.9 א	6409
3.7 אבג	1.4 א	6410
4.4 אבג	2.0 א	5500
3.7 אבג	2.1 א	6530

מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות 0.05 .

סה"כ מספר המילונים שנקטף מחלקות הזנים היה דומה סטטיסטית. אולם במשקל המילונים היו הבדלים בעיקר בגלל ההבדל ביבול המילונים הגדולים מ – 2.5 ק"ג. בו בלטו חלקות הזן 6402.

ניתן לציין שאיכות המילונים בניסוי לא היתה טובה, וזאת למרות תנאי הגידול הטובים שהיו הקיץ בגולן. ולמרות הצימוח הוגטטיבי הטוב של הזנים.

הפרטים המאפינים את פירות הזנים הם כדלקמן:

אופיר - פירות אובליים מאורכים עם רישות טוב בצבע צהוב.

350 - פירות אובליים עם רישות טוב בצבע צהוב – כתום.

353 - פירות דומים לפירות הזן 350.

6402 - פירות אובליים, מאורכים מחודדים גדולים בצבע צהוב.

6403 - פירות אובליים עם רישות יפה, בצבע צהוב בהיר.

6405 - פירות אובליים, מאורכים בצבע צהוב.

6407 - דומה ל 6405.

6408 - פירות אובליים מאורכים, בעלי רישות גס. בצבע כתום.

6409 - דומה ל 6405.

5500 - אובלי, מאורך, צבע צהוב בהיר רישות יפה.

6530 - פירות עגולים, דמויי גליה מטיפוס סולר.

סיכום – מרבית הזנים נמצאו כבעלי סבילות גבוהה למחלת הקמחון בהשוואה לזן אופיר. אולם חיבים

לבדוק אותם בחלקות יותר גדולות – לפני שממליצים עליהם.

מזני התצפית שנבדקו יש מקום להמשיך ולבדוק את הזנים 6538 ו 6547 של ים תיכון זרעים.